

DE ROSDOEK

heemkundige studiekring
DE ACHT ZALIGHEDEN

DE ROSDOEK

aflevering 8, januari 1977

Redactie :
Mej. C. van Leersum, St.Jansstraat 55, Duizel
C. Cornelissen, Nieuwstraat 74, Eersel
L. Vermeulen, Blokstraat 15, Bergeyk

VOORWOORD.

U allen, eigen-heem'ers, wensen wij een voor-spoedig 1977 toe, ook in onze gemeenschappelijke liefhebberij. En dit vooral dit jaar, waarin het bestuur van onze kring zijn plannen voor nieuwe activiteiten zal ontvouwen op de jaarvergadering van donderdag 27 januari.

Helaas moeten we dan afscheid nemen van een van onze bestuursleden, de heer B. Fokkelman, die om persoonlijke redenen zijn functie als secretaris van onze kring heeft neergelegd. Een woord van zeer bijzondere dank namens u voor zijn vele werk gedurende een periode van 8 jaar zij hier ongetwijfeld op zijn plaats. We komen er graag op de jaarvergadering even op terug.

Bestuursuitbreiding is nodig om de taak van de bestuursleden niet te belastend te laten worden. Daarom hebben wij verscheidene leden gepolst of zij er wellicht voor voelden het bestuur te komen steunen in de werkzaamheden. Wij verheugen er ons over dat de heren F. van Dijk, Odradastraat 26 te Eersel en W. Vangheluwe, Churchill-laan 12 te Bergeyk, zich kandidaat stellen voor een bestuursfunctie. Omdat het verleden ons geleerd heeft dat de leden dit niet zo gemakkelijk eigen beweging doen, wilt u het ons niet euvel duiden, dat wij deze - weinig democratische - weg zijn ingeslagen. U kunt zich getroosten : ook U kunt zich gerust aandienen en belt even de voorzitter op 04970-2208. Er is nog een derde zetel vacant.

De kaderdag op 16 december 1976 in "Klein Speijck" te Oisterwijk is een groot succes geworden : het thema toponomie is een goede greep geweest van het

De volgende Rosdoek verschijnt medio mei 1977.

Copy wordt ingewacht tot uiterlijk 15 april 1977 bij één der redactieleden.

stichtingsbestuur. Vele kringen waren er met hun werk aanwezig, onze kring liet er nog verstek gaan. Maar nu weet U ook welke één van de richtingen is waarin wij onze activiteiten willen ontplooiën.

Wij hopen velen van U te ontmoeten op de jaarvergadering, die weer opgeluisterd zal worden door ons aller "Ut meziek" uit Bergeyk.

Het bestuur.

KOMENDE ACTIVITEITEN.

- 27 januari - Jaarvergadering;
- "Werkkampherinneringen" door Th. van de Ven;
- Optreden van "Ut meziek" uit Bergeyk.
- 17 februari - "De Kleine Aarde" te Bortel door de heer Job Tielrooy.
- 31 maart - "Brabant één", door Dr. L.P.M. van Pirenne.
- 24 april - Excursie naar Oirschot. Nader bericht hieromtrent volgt.
- mei - Avond over ons dialect. (overleg omtrent de inleider is nog gaande)
- 23 juni - St. Janstocht

Het bestuur.

CONTRIBUTIE-BETALING.

Nu het verenigingsjaar 1977 is aangebroken mogen wij de leden verzoeken het contributiebedrag voor het jaar 1977 over te maken op onze rekening bij de Rabobank te Eersel, nr. 11.35.09.561. Het postgironummer van de Rabobank is 1083993.

De contributie bedraagt :

voor het eerste lid	f. 20.-
voor ieder volgend gezinslid	f. 8.- en
voor een jeugdlid	f. 10.-

per jaar.

De milde oproep in de vorige uitgave van De Rosdoek aan die leden, die hun contributie voor het jaar 1976 nog niet hadden voldaan, heeft redelijk succes opgeleverd.

Dit houdt tegelijkertijd in, dat nog NIET ALLE betrokkenen aan die oproep hebben voldaan. Wij verzoeken hen het contributiebedrag voor de jaren 1976 en 1977 in één bedrag over te maken op hogergenoemde rekening.

De leden, die voor een dergelijke dubbele contributie in aanmerking komen, zullen worden gattendeerd op hun nalatigheid door middel van een "rood kruis" op de eerste bladzijde van deze Rosdoek.

Het bestuur.

BEDEHUIZEN TE MEERVELDHOVEN.

Nadrukkelijk betitel ik deze reactie op het artikel van de heer J. Biemans in de laatste "Rosdoek" niet zo als hij met "Speurtocht naar de

oude Kapel van Meerveldhoven". De verwarring, waarover de heer Biemans spreekt, omtrent de functie van het bedehuis thans opgegraven op het perceel Pietershoek-Polkestraat behoeft er helemaal niet te zijn als we maar niet met elkaar verwarren de geschiedenissen van de parochiekerk van Meerveldhoven, de Maria-bedevaartskapel en een klandestien gebouwde noodkerk. Die verwarring van drie geschiedenissen komt waarschijnlijk voort uit het feit dat de bezoeker van Meerveldhoven sinds 1889 de functie van parochiekerk en van bedevaartskapel in één gebouw ziet welk gebouw dan nog door velen de kapel wordt genoemd.

De kern van het oude plaatsje Meerveldhoven lag vroeger, en dat is b.v. nog duidelijk te zien op het kaartje van de Gem. Veldhoven van 1866 uit de atlas van Ned. gemeenten, op het punt waar Kapelstraat-Pietershoek-Polkestraat en de tegenwoordige Hagendoorensesweg samenkomen. In mijn jeugd had dat punt ook nog een plein-karakter compleet met brandkuil. Het pijpaarden Mariabeeldje moet echter gevonden zijn langs de weg vanuit die kern naar de lage broekgronden en wel op de plaats waar de tegenwoordige kerk staat. In 1269 (of 1296 vlgs. andere bronnen) zou al een eenvoudige kapel, rond de boom waarin het beeldje gevonden was, zijn gebouwd. In 1579 is Meerveldhoven een zelfstandige parochie geworden met een eigen parochiekerk in het centrum van de toenmalige plaats (nu opgegraven) en een Maria-kapel op de plaats waar de tegenwoordige kerk staat, welke beiden door de pastoor werden bediend.

Het is niet uitgesloten dat al voordat Meerveldhoven een zelfstandige parochie werd, er in het centrum al een kerkgebouw als hulpkerk stond.

De eerste pastoor was Gerardus Christiani of Corstens van Eindhoven in 1597 opgevolgd door Henricus Borchout die in 1608 is overgeplaatst naar Waalre en in 1618 naar Zeelst. Tot 1612 was Laurentius Mathijssen, tot 1616 Johannes Hennosset van Granvell en tot 1629 Hubertus van Laarhoven pastoor te Meerveldhoven. Deze laatste heeft evenals Henricus Borchout nog al wat opgetekend over de Maria-devotie te Meerveldhoven.

In 1629 werd 's Hertogenbosch door Frederik Hendrik ingenomen en begon voor katholiek Brabant een barre tijd.

In 1648, na de vrede van Munster, werd Brabant als generaliteitsland ingelijfd en ook de kerk en kapel van Meerveldhoven definitief gesloten. De kerk werd als woonplaats aangewezen voor twee "geuze kusters" Hermanus en Michiel genaamd. Zij hebben de gehele inventaris uit de kerk gesloopt. Ook de kapel hebben zij geheel onttakeld en de gehele inboedel inclusief "H. Eyk en de vele krukken en banden" verbrand. De kapel is wat later nagenoeg geheel afgebroken en van de afbraak "hebben ze tot Waldere een huys en tot Veldhoven een stal voor de predicanen gezet".

Toen in 1672 de Fransen hier kwamen werd men alreeds wat vrijer in de uitoefening van de eredienst en kwamen op dagen als Maria Visitatie toch weer heel wat bedevaartgangers naar Meerveldhoven. Maar de parochiekerk was gesloten en de kapel gesloopt. Men maakte dan een tent op het terrein bij de gesloopte kapel waar vroeger de wagens gestald werden van de pelgrims (de kapeldries) en hield daar de godsdienstoefeningen. Later durfde men nog wat meer en in 1683 timmerde men op het goed van de heer van

Wamel een houten kapel.

Hierover gaat het bevel tot sloping van Willem Wouters Heeren, vorster van de vrijheid van Oerle van 18 Aug. 1683 in het Veldh. Weekblad van 4-7-1973 door het Streekarchivariaat Noord-Kempenland gepubliceerd. Toch schijnt deze noodkapel mogelijk op een andere plaats nog tot 1796 dienst te hebben gedaan.

Op 29 september 1796 kregen de katholieken hun kerk in het dorpscentrum weer terug. De arme bevolking knapte de kerk zo goed mogelijk op, maar hebben er maar vier jaar gebruik van kunnen maken. Op 9 november 1800, met de vreselijke storm die vele kerken heeft vernield, is ook hier de toren in de kerk terecht gekomen zodat deze volkomen onbruikbaar was. Men heeft toen deze ruïne gesloopt en van dit materiaal op de fondamente van de oude kapel een nieuw godshuis gebouwd dat, toen in 1857 door Mgr. Joannes Zwijsen, Aartsbisschop van Utrecht en Administrator van het bisdom Den Bosch, Meerveldhoven weer een zelfstandige parochie werd, tevens als parochiekerk ging dienst doen. Al die tijd tussen de vrede van Munster en 1857 was de bediening van de parochie Meerveldhoven geschied door de pastoor van Zeelst.

Die eerste pastoor van Meerveldhoven na de reformatie was Adrianus van Sleuwen, geb. 11-9-1811 te Dinther. Hij is ook de eerste pastoor die begraven ligt op het huidige Meerveldhovense kerkhof. De pastoors van vóór de reformatie waren begraven op het kerkhof rond of in de toenmalige parochiekerk in het dorpscentrum. Op de grafsteen van pastoor van Sleuwen staat ook "XIII jaar pastoor der herstelde parochie Meerveldhoven". Hij is opgevolgd door Petrus van Schendel die naast die kapel, toen tevens dienst

doende als parochiekerk, een nieuwe parochiekerk heeft gebouwd, hiertoe in de gelegenheid gesteld door de financiële steun van de familie van Lanschot van der Kun waarvan de familiewapens ook in de tegenwoordige kerk ter herinnering achter in de Maria-kapel zijn aangebracht. In "Veldhoven in oude ansichten" staat op blz. 59 nog een photo uit 1888 of begin 1889 waar beide nog op staan. Deze zijn op 20 mei 1889 beide door P.N. Panken bezocht na zijn bezoek aan zijn vriend Jacq. Cuypers de hoofdonderwijzer uit Zeelst.

Veel van bovenstaande gegevens heb ik geput uit het boekje "Onze Lieve Vrouw ter Eyk te Meerveldhoven met geschiedkundige aantekeningen door Jacq. Cuypers" en door hem gedateerd Zeelst Juni 1888.

Na ingebruikname van de nieuwe kerk is de oude kapel-kerk afgebroken. De kerk gebouwd onder pastoor P. van Schendel is nog eens uitgebreid door er een kruis aan te bouwen (bouwvergunning 12-5-1911) en in 1953 onder pastoor-deken M. van de Ven vervangen door de huidige Meerveldhovense kerk (zie gedenkstenen in de toren van de tegenwoordige kerk). Iets van die twee in één in de parochie Meerveldhoven vinden we nog terug in het feit dat de parochie is toegewijd aan de H. Lambertus maar de kerk aan O.L. Vrouw Visitatie.

Verder vinden wij bij ds. Hanewinkel in zijn "Reize door de Majory van 's Hertogenbosch in den jaare 1799" dat de Roomschen in Zeelst vier kerken bezaten : 1e. de oude kath. kerk van Zeelst; 2e. de Hervormde kerk van Zeelst, die men opgevorderd had; 3e. de oude kath. kerk van Meerveldhoven dat toen kerkelijk onder Zeelst

viel en 4e. de Maria-kapel (houten nood-kapel) waarvan zij (de roomschen) er twee verkocht zouden hebben. (Eén hiervan is de noodkapel van Meerveldhoven).

Ook Hendrik Verhees tekent in zijn bekende "Schetsenboek" de parochiekerk in het dorps-centrum op 29 Aug. 1788. De kapel van O.L. Vrouw ter Eik was toen al lang gesloopt.

Hopelijk is hiermede wat duidelijkheid gekomen in de plaats en de functie van de bedehuizen te Meerveldhoven.

Westerhoven, oktober 1976

W.C.M. van Nuenen.

JA EN NEE.

Bij mijn weten houdt de wetenschap zich niet of nauwelijks bezig met de betekenis en het gebruik van de woorden "Ja" en "Nee". Dat is jammer; onze kijk op de mens in het algemeen en op bepaalde groepen in het bijzonder zou er beslist mee gediend zijn.

Ik meen me te herinneren dat de Latijnen geen equivalent hebben voor deze twee woorden. Mogelijk is dat een van de redenen geweest, dat het imperium zo lang is blijven bestaan. Iedere senator moest minstens een volledige zin gebruiken om uit te leggen of hij 't ergens al dan niet mee eens was. Dat hield dan weer in dat hij eerst moest nadenken en daarmee werd heel wat gezanik voorkomen.

De Joden kenden deze twee woorden wel, maar tobden met het juiste gebruik. Ze kregen dan ook van Christus te horen, dat hun ja ja en hun nee nee moest zijn. Uiteindelijk moesten ze het tegen de Romeinen afleggen.

Het tragische is, dat ze later verzwolgen zijn door de grote Nein-zegger, die gespecialiseerd was in "vernichten".

Van de Russische leiders is het woord Njet bekend en generaal Charles de Gaulle staat in de historie beschreven als een befaamd non-zegger. De Kempenaar is een ja-zegger, geen ja-knikker, dat is wat anders.

Hij gebruikt het woord ja in bijna elke zin, zelfs als hij nee bedoelt. Wie in Eersel op de markt staat en richting Reusel wijzend vraagt, of hij zo in Eindhoven kan komen, krijgt een aarzelend ja te horen gevolgd door: "Maar ge moet dan wel de andere kant op gaan".

Als je kraan lekt of je stopcontact kapot is, kun je rustig de loodgieter of elektricien bel-len om te vragen of hij vandaag nog komt: het antwoord is ja. Als 's avonds de kwaal niet verholpen is, ligt dat in ieder geval niet aan de goede bedoelingen van de reparateur.

Sprekend over de Brabantse mens vertelde Anton van Duinkerken eens: Als een Brabander zijn buurman de kamer ziet behangen, dan gaat hij er naar toe en belooft prompt, dat hij morgenavond komt helpen, dat er op zolder nog tien rollen liggen van hetzelfde behangselpapier, die hij zal meebrengen en dat hij ook zal zorgen voor 't nodige plaksel. En dat terwijl op zolder geen papier meer aanwezig is, in het hele huis geen plaksel is te vinden en hij morgenavond met de kaartclub heeft afgesproken te gaan potverteren. In de ogen van anderen maakt dit alles de Bra-

bander en vooral ook de Kempenaar onbetrouwbaar. Ten onrechte overigens.

Als geboren en getogen ja-zegger kan de Brabander nauwelijks anders uit een weergalozе welwillendheid tegenover alles en iedereen. Deze welwillendheid gaat bovendien gepaard met de innige wens het met de ander eens te kunnen zijn, ook al staat bij voorbaat vast dat deze wens nooit in vervulling kan gaan, althans niet op dit punt.

Is die zekerheid wel aanwezig, dan kent de Kempenaar een geheel eigen woord, dat elders niet aanwijsbaar aanwezig is : Jot.

Dat woordje betekent : Zo is het en dat weten wij samen. Hij kan ook Nient zeggen. Dat is iets anders dan nee zeggen. Het betekent : Wij zeggen er allebei ja tegen dat het niet zo is.

Terwijl dit geschreven wordt, zendt de televisie het zonnelied van Franciscus uit. Zegt één van de kijkers : Die wist hoe schoon de natuur is. Zegt de ander : Jot, zo is't; dat verbetert hem niemand. Aantwoord de eerste : Nient.

Hapert, 3 oktober 1976

J. van Hout.

REGLEMENT DE DATO 1640 OVER BACKERS ETC.

GEFORMEERT BLJ REGEERDERS VAN EERSEL.

Alsoo men nu dagelijcx siet gebeuren binnen onser Vrijheyт Eerssel die groote abusen ende misbruycken soo inde maten gewicht mitsgaders oock die geene die broot te coop backen hen vervorderen

de bloeme daeruyt te siften vercoopen alsoo de arme menschen de semelen ende van de voors. bloeme sy kermick backen ende die besonder vercoopen waer over dat grootelijcx wort geclaeght.

Is daeromme by Schepenen Borgem^{ren} kerckm^{ren} ende ander gequalificeerde gemeyne naebuieren van Eerssel geordineert ende doen expresselijck verbieden als dat alle backers die broot ter coop backen hen nyet en sullen mogen vervorderen daer uyt te siften of te buidelen, maer t selve te moeten backen als 't van den moolen^{tich} comt op peene van drie carolus guldens tot XX stuyvers t stuck ende die te beheeren in drie deelen, het een derden deel tot behoeff van den Officier het ander derden deel tot behoeff van den H. Geest van Eerssel, het derde deel tot behoeff van de keurm^{rs} daartoe gecooen.

Item die geene die roggen broot vercoopen en sullen verobligeert wesen geenen kermick te vercoopen.

Insgelijcx die geene die kermick te coop backen en sullen nyet mogen roggen broot vercoopen als op gelijcke peenen hier voor verhaelt.

Item niemant en sal mogen eenich broot t sy terwe of roggen op te merckt brengen ten sy dat syn behoorlijck gewicht heeft op peene als voor.

Item ordineren ende verbieden insgelijcx alle die geene die van buyten hier op te merckt comen met broot of andersints hen te reguleren naer de ordinantie hier voor verhaelt op gelijcke peenen.

Item alle peperkoeck backers en sullen egeen bruyн broot te coop mogen backen op gelycken peene.

Item niemant en sal mogen uyt ofte inne meten dan met gerechter maten nat off droge mitsgaders oock met gerechter ellen op peene als voor.

Item niemant en sal mogen tappen tsy wijn off bier dan met gerechte gepegelde potten op gelijke peenen ten waere dat de selve gecocht waeren binnen sjaers nae den eijck.

Item alle de weversgasten ende garencoopers sullen gehouden wesen op henne behoorlycke limites te staen volgens de cruysen ende teeckenenslagen ofte slaen naer ouder gewoonten op peene als voor.

Item alle beenhouders comende op Eerssel merckt sullen verobligeert wesen (versocht sijnde) te brengen te gelooffelycke attestatie van haer vleesch dat 't selve niet van sotte off dulle beesten en sijn op pene als voor ende daerinne by de keurm^{rs} soo civielyck te gaen als hun dunckt ten beste oorbaer te sijn voor de gemeent.

Item alle vlasvercoopers sullen verobligeert wesen iederen steen te maecken op sijn behoerl^{en} gewicht op peene als voor.

Item dat egeen buytenliedens en sullen vermogen te coopen eenigerhande granen voor den Clockenslach elf van Bamisse tot halff meert ende van halff meert tot Bamisse tot thien uyren op peene als voor ten laste van vercooper ende cooper.

Item alles geens wes voors. is waer over sijn keurm^{rs} genomen die welcke regard sullen nemen op die geene die in faute vallen.

Item op deselve keur^{sr} is by den Officier ban ende vrede geleght op peene van 't sestich goude realen tot behoeft van den Officier.

Actum et renovatum in pleno Judicis de Eerssel den 20 Juny sestien hondert ende veertich. Ter ordonnantie van de heeren Schepenen ende was onderteeckent

R. Cocx Secret^s

Uit : Taxandria nr. 38, 1931

" GE MOET BÈ BLÈVEN "

is een uittreksel van gesprekken met een aantal boeren van de Bokse Heide. Deze gesprekken werden op band vastgelegd en later verwerkt tot een lopend verhaal naar eigen idee van de schrijver, en met toestemming van de betrokkenen. Het verhaal is een deel van een scriptie van de werkgroep Boksheide i.v.m. de Natuurgidsencursus van het I.V.N. afdeling Eersel-Bergeyk.

"Ge moet bè blèven, ge moet mee d'n tød mee gaon. Nie allin hard en lomp werke, ze as de miste boere hier, mèr ok 'n bietje studeren ..."

Deze legendarische woorden, zo'n kleine 100 jaar geleden gesproken door de vader van Piet Bierens, maakten kennelijk nog steeds indruk op de boeren van de buurtschap ' De Bokse Heide '. Ze werden stil de boeren, op hun gemekske zittend rond de tafel bij Piet in den herd.

Piet Bierens, met z'n 82 jaren de oudste in 't gezelschap, vertelde van "vruger", van z'n vader "die zèlf ne lompe schaopsboer was", van 't oude huis, waar nu Dries Verschuren woont, "ge wit wel "Den Lindenhof", hier zjuust in den bocht"

"Die muren waren nog mee fitselstek gemakt ('n vlechtwerk van tenenhout - wilgen) en besmeerd mee leem".

" 't Is nou hillemaol opnieuw opgetrokken, mèt 't gebint dè zèn eike staonders en balken, zit er nog in".

"Ik schat ja zeker weten doe ik nie, da dè huùs 't oudste boerderèjke was van de haai. Ik woon nou al 25 jaor hier; ik heb dè aùw gedoentje van de hand gedaon, want m'nne vaoder zee altè "ge moet bè blèven", en dè heb ik altè onthouwen. Ik was de'n urste boer hier in den omtrek die de Landbouwschool bezocht en ik hai al gauw dur dè menne grond kalk tekort kwam. Ik heb toen in Eersel op den Boerenbond wa klotkalk gehald en op 't veld kortgemakt mee ne riek en toen geblust, want klotkalk moete blusse. Ik heb 'm toen stillekes útgestrooid en d'r nog wa slakkemeèl overhènne gedaon.

't Jaor daerop zeej ik tege m'n vaoder : "Ge moet toch es mee gaon keèke naor m'n haver". Ik hai 'n nieuw soort haver gezaaid; mannahaver noemden we die en dè stond er ze mals bè, dè ik natuurluk wel 'n bietje trots was. Daorum nam ik m'nne vaoder mee, want ik moest 'm toch laoten zien hoe ik geboerd hai en dè dè leren toch nie vur niks was geweest. Z'n haver hai ik van m'n leëve nog nie gehad Ekkerdju".

Na een verse tas koffie en een nieuwe band op mijn recorder werd het gesprek voortgezet. Over het povere bestaan van de boeren. Over de "haai" die geplagd werd voor in de potstal ... en over de slechte kwaliteit turf die gestoken werd in het gebied achter de Run, waar nu het broekbos is.

Fried Jansen, die nu woont op de Oude Postelseweg, heeft er zelf nog turf gestoken : "sleëchte turruf was dè, meer plantenresten, ge kont mèt z'n 40 cm diep, want dan stakt ge op de kiezel dè zal gelejen zèn z'n 60 jaor".

Jan Baselmans, een nakomeling van de familie Rijken, die reeds eeuwen hun schapen hoedden hier op de heide, kan zich nog goed herinneren hoe het er "vruuger" toeging :

"Ik weet nog goéd dè ik mee m'nne vaoder op de kaar mee mocht naar 't Cartierhaaike om zocien te steèken. Ik weet ok nog dèt-er ne schaopstal stond op de Boksheidsedijk, precies op de plaàts waor ik nou woon, dè's tegenover de manége De Rijkens hebben daor lang gewoond; die schaopstal was ok van hun".

Theo Kniest, een Gelderlander, weet nog dat de heide is ontgonnen.

"De lèste haai die ontgonnen werd is 't Dwers Haaike, dè is dè stuk links gerèkend vanaf de Boksheidsedijk naor Eersel, zowa vanaf "De Spijkert" toe an de camping "Ter Spegelt". Hier op de Spijkert stond vruuger 'n hil aùw boerderèjke, zod vanonder omhoggetrokken; meer 'n aùw keet was dè, mee 'n koei en 'n par henne die scharrelden tussen de wildernis; er groeide hier niks.

't Vurlèste stuk dè is ontgonnen (plm.40 jaar geleden), ja dè denk ik toch dè is dè stuk langs de Puttendijk toe an de Run tegenover dè nieuw huùs "De Boksheide". Mèt dè witte gè toch ok Piet, ge het d'r zèlluf nog grond ligge".

De'n ouwe Piet Bierens knikt stillekes voor zich

heen. Hij weet het nog verdraaid goed. Met zijn kleine pretoogjes kijkt hij in alle rust het gezelschap eens rond steekt een verse pruim achter zijn bruine kiezen, krabt eens nadrukkelijk over zijn kalende schedel, "op verstand groeid gin haor", trekt de klep van zijn pet wat schuin boven zijn ogen turend naar het verleden

"Hil vruuger was 't gebied van de Putten (omgeving broekbos) gezaamelukke waai. Jan Hertog van Brabant hai dè verordoneerd dèter de 4 gehuchten : de Hobge Berkt, de Lilge Berkt, de Heestert en de Bokse haai, gezaameluk mochten plaggen en turruf stèken.

Dieë turruf werd gestoken in de diepste putten, zoë in 'n voor van ongeveer 10 meèter lang en 'n paor meèter brid langs de kanten opgestaopeld vur te dreügen en dan laoter es ze genoeg gedreugd hai, mee ne kreugen of de kaar naor de boerderèj gebrocht.

Deze turruf werd dan in 'n open schop opgestaopeld en gebrùkt vur de'n stock. Soms wier ie ok wel opgekocht vur ne gulden per kaar Laoter is dè gebied rond 't broekbos ontgonnen dur Belzen mee de schup. Ze gebrùkten daorvur kiepkarren op rails ik denk vur 't gemak en um dè glad te streèken. 't Was daor allemaol bult en kuil en dè moet 'n hil weèrk gewist zèn".

Hoe lang is dat geleden, werd er gevraagd.

"Jè, ik denk toch altè wel 'n virtig, veftig jaor gelejen, ja, dè moet wel.

Naor die ontginning hebben ze daor tenen vur mandewissen en mutserd te beènen, geplant. Die wissens werden verkocht vur 8 cent per bundel van 100 tenen , jè, ge laacht wel, mer vrud-

ger was alles wa de klok sloeg : hard en lomp werken en weinig verdienen, 't was 'n èrmoelige bedoening Of dè 't nou werkedag was of zondag, dè was precies geleèk.

Die medern mensen van tegensworrig, die denken dè 't vruuger allemaol ze schon waar, ... ja ... ja dè was misschien ok wel, mèr ze vergeèten de èrmoei..... . Ik weet nog goëd dè we mutserd moesten maoken, vur brandhout vur de kachel en de'n ove; we baktten zèlluf brodd Vèfhonderd toe duzend mutserden moesten we maoken. Die kaptten we út de wallen, de dikke efke paolen, dur wier de schors afgestoken en verkocht vur de leerloocierèjen".

Men is het er niet over eens of die eikenwallen nu dienden voor de zandverstuivingen tegen te gaan. Theo Kniest denkt van wel.

"Jè, kèk is, vruuger waaiden er westenwinden en ge zult zien dè veul van die wallen, wa der nog van over is tenminste, op 't westen liggen. Mee de schaop huuien kwam der zand los op de haai en vural ok dè plaggen, waor de haai was afgestoken hadde wit zand en dè begon te stuiven Jè, en omdè de grond hier toch al ze schraol war, konden we dè nie goe gebrùken en durrvur waoren die wallen".

Piet Bierens en Jan Baselmans meenden dat het toch zeker ook zo was, dat de boeren dat hout van de wallen nodig hadden : "vurnaomelek ès brandhout en ok geriefhout natuurlek".

Langs de "ekkers", de landbouwgronden, waren voornamelijk eikenwallen. Deze waren door de boeren zelf aangelegd en om de zeven jaar gekapt.

Op de lagere percelen, in de buurt van de Run en de Putten, ontstonden natuurlijke heggen van els en wilg. Hiertussen groeiden veel bramen. Ook vuilboom, hondshout zeggen ze hier, groeide er welig.

De'n "ouwe Piet" weer aan het woord :

"Dè gebied van Toonders die weilanden langs 't broekbos, dur hebbe ze nao die wilgentoestand de bisten op laoten wêien zomèr over die wilgestronken heen za'k mer zegge dur bloeiden hil veul bloemen " (blauwgraslanden ?)

"'t Was vruuger hier wel 'n mooi streek veul bloemen, haai en dennenbos; mèr dè 't ze mooi was, de'r stonde eigelek nie bè stil ge moest veul te hard werke"

Hadden jullie, boeren van de Bokse Hei, dan nooit vrij, b.v. 's-zondags. Ge zult toch zeker wel Uw zondagsplicht vervuld hebben. Of zijn de boeren hier niet allemaal katholiek ?

"Vur zûver ik weet zè'n de miste wel katholiek", vervolgt Piet zijn verhaal.

"We gingen hier naor Eersel, sommige ok wel naor de Weebosch naor de kerk, tenminste vur zûver 't utkwam mee 't wèrk, want ge had hier op de Bokse Haai twee vrijgezellen Peer Vervest en Jan en die kwamen vruuger bij ons op ne zondag-en-mèrge de wanmeulen haolen um op te gaon maolen.

Mer witte gè dan nie Jan, zeej ik, wa godde doen ? Opmalen zeej Jan.

Witte gè dan nie dè't zondag is, zeej ik nog es. Nee, dur wis Jan niks van en dè's waor gebeurd" !"

"Grabmuldedjuu zeej Jan, dè weet ik nie Grabmuldedjuu, dè was zunne vaaste vloek mèr bidde kon ie ok goed, de'n ouwe Jan Vervest.

Bè 't rozenhoedje kon Jan zû smackeluk vûrbidden, dè ging dan zûiêt van : Wis gegroet moe de hêt te mèt ne dam vraauw terug ne Hèilige Geest.

Ze bidden dan gewobn nao mee : Heilige Maria Moeder van God bid vur ons zondaors enz. mèr ik moest bè dè vurbidden altè zû laachen dan moest ik m'n eige umdraaien en ik waar altè blèj ès ze en 't slot zeejen Gelooft zè Jezus Christus want dan waar k'er wir van aaf".

Na algemeen gelach gaat Piet verder :

"Er woonden allin boeren hier op de haai De innigste dè ginne boer was, waar unne metse-laor, die in de winterdaag nog wel es klompen makte.

Alle boeren waren streupers; ze gingen dan loeren over de haai of op 't wortelveldje. Loeren is zûiêt es op de loer liggen, verdekt opgesteld in ne greppel of wal en dan schieëten zû-gaauw es de haos of de kneèn in de buurt kwamen. 't Schoonste waar 't beffen. Dè deede allin bij volle maon. Ik mocht dan wel es mee, mee menne vaoder, dè waar ne èchte streuper Hij ging dan op 't haozepèjke liggen mee z'n ge-weer in den anslag.

Ik en nog 'n paor boeren, moesten dan stillekes de haos in de richting zien te dreèven van 't peèjke hil stillekes, want ze mochten nie verschiète, die haos, want dan gingen ze alle kaanten op. Ze moesten via dè haozepeèjke waar menne vaoder lag, de haai verlaoten.

Zo hebben we de'r veul geschoten

De'n ouwe Piet vertelt van "vruuger" over het mooie van de natuur, van het "streupen" en over de "eèrmoei", over het broekbos en de weilanden eromheen

"De Run was nog nie reècht getrokken en es 't waoter in 't vurjaor wa was gezakt, dan war de ekker ze zuur dè ge allin mee stalmeest en spürrie nie veul kont winnen. 't Was eèrmoei troef hier in de Bokse Haai, en ik veèn, dè ik op de avondschool vur de landbouw, veul heb geleerd".

De rivier de Run is ongeveer 10 jaar geleden rechtgetrokken en dat is althans in de ogen van de boeren hier, een verbetering. Ze hebben sindsdien weinig wateroverlast meer gekend.

Tussen de laagste gebieden rond het broekbos werden afwateringssloten gegraven, die 't overtollige water via de Run afvoeren.

Over de ruilverkaveling is de boer hier over het algemeen wel tevreden.

Dat het rechtekken van de Run en vooral de ruilverkaveling er toe hebben geleid dat het kleinschalige landschap en het karakteristieke van het hoeve-akkerdorp Boksheide, ernstig is aangetast, kan niet zozeer de boeren verweten worden.

"Ge moet bè blèven" is steeds de gedachte geweest van Piet Bierens bij al zijn doen en laten en toen tegen half twaalf die avond 't boerenfolk voor een groot deel de'n herd bij Piet had verlaten, stelde hij mij, natuurgids in spee, de volgende vraag :

"Is 't waor dè 't hier zù hog is dè 't hogste

punt van de Bokse haai, geleèk stao mee 't puntje van de paoterskerk in Eindhoven?" kon ik niets anders zeggen dan

"Dè weet ik nie, ik ben nooit op de landbouwschool geweest", waarop hij mij met een meewarige blik in zijn pretoogjes, een "slaop wel en tot ziens" toewenste.

Bij het weggaan en met de deurklink al in de hand, draaide ik me nog even om en bedankte hem voor de gezellige en leerzame avond. Ik keek in een verweerd, maar vriendelijk gezicht, de mond geplooid tot een lichte grijns; een dun straaltje tabakssap liep over zijn stoppelige kin.

Hij knikte alleen, maar zijn ogen leken mij te willen zeggen, wat ik die avond al meer had gehoord en waar de sfeer in den herd mee was doortrokken

" Ge moet bè blèven "

Cor Rooyackers.

BEROEPEN UIT DE TIJD VAN ONZE OVERGROOTOUDERS

Om misverstanden te voorkomen, even een kleine verklaring bij de titel.

Deze werd gekozen omdat de eerste druk van het boekje, waarvan de oorspronkelijke titel luidt : "De voornaamste standen, beroepen, bedrijven en bezigheden in de menschelijke maatschappij" verscheen in 1843 bij M. Smit in Groningen.

De eeuwen door zijn er mensen geweest die zich met omschrijving van beroepen en ambachten hebben bezig gehouden. Denk o.a. aan "Het Menschelijk Bedrijf" van Jan Luiken, verschenen in 1694.

In dit nummer van de Rosdoek de volgende greep uit de heruitgave van Grolsch in 1973.

Professoren

Aan sommige steden in eenen staat is het regt vergund, om eene akademie of hoogeschool te mogen hebben. Zulke steden worden daarom akademie-steden genaamd. Zo heeft ons Vaderland (te weten in 1843) drie zulke akademiesteden, n.l. Leiden, Utrecht en Groningen.

Deze akademiën of hoogeschoolen dienen, om de jongelingen, welke daartoe middelen, tijd, lust en aanleg bezitten, in onderscheidene kunsten en wetenschappen te oefenen, en voor de vervulling van den eenen of anderen stand in de maatschappij bekwaam te maken.

Aan de hoogeschoolen worden zij dus gevormd tot predikanten, geneesheren, advokaten, natuuronderzoekers, wiskunstenaars, wijsgeren, apothekers, enz. enz.

Gij begrijpt dat hiertoe onderscheidene kundige leermeesters vereischt worden, en de leermeesters dus, welke, ieder in een bepaald vak, aan de jongelingen op eene hoogeschool onderwijs geven, noemt men Professoren en de jongelingen Studenten.

Gij weet, de leeraren van de Godsdienst zorgen voor de geestelijke welvaart; de geneesheeren voor de lichamelijke gezondheid van den mensch; de advokaten verdedigen de regten der burgers; de natuuronderzoekers leeren ons uit de groote Schepping den Schepper kennen; de wiskunstenaars en wijsgeren verlichten ons verstand, leeren ons

waarheden zoeken en vinden, het regt van het onregt, het wezen van den schijn, het ware van het valsche onderscheiden; de apothekers bereiden de geneesmiddelen, ons in ongesteldheid door den geneesheer voorgeschreven, en dat al deze personen dus hoogstnuttig zijn en het menschelijk geslacht ten duurste aan zich verplichten.

Dan, daar zij hunne vorming en ontwikkeling grootendeels aan de Professoren te danken hebben, wie uwer zal dan de hooge waarde en verdienste van deze leermeesters der jongelingschap miskennen, wie uwer hun zijne hoogachting, liefde, erkentelijkheid en dankbaarheid weigeren ?
Gewis niemand.

M.E. Fokkelman-Urlings

ENKELE AANVULLINGEN OP : Betekenis van de straatnamen in de gemeente door A.D. Kakebeke
(in : Duizel, Eersel, Steensel, Volksleven en verleden, deel 1, blz. 119-125)

In dit artikel willen we ons beperken tot die straatnamen waarvoor geen verklaring voorgesteld wordt.

Areven. Aar is een veel voorkomende waternaam : de Aar (komt bij Alfen in de Oude Rijn); Aar (Zwitserland, ouder Ara); Ahr (Duitsland, ouder Arula); Oare (Engeland, ouder Ar).

Vaak komt dit woord voor met een n-achtervoegsel : Arno (Italië); Arne (Frankrijk); Earn (Engeland) en in ons land in de plaatsnaam Arnemuiden.

Gezien het middeleeuwse "Ayerven" kunnen we echter niet uitgaan van Aar.

"Ayer" is normaal gesproken ontstaan uit "ader" (vgl. schade-schaai; Uden-Ujen; Rode-Rooi; adem-ajem; odevaar-oolevaar; poeder-poeier).

Areven zou ontstaan kunnen zijn uit Aderven, dus een ven dat in verband staat met een waterader.

Dalemsedijk. Dalem zal wel ontstaan zijn uit daal+heem, afgeleid van het germaanse dala+haima (= woning in een dal).

Dit type nederzettingsnaam wordt als vroeg-middeleeuws beschouwd.

Hazenstraat. Wij durven hier toch wel aan de diernaam haas te denken, omdat de fauna in de toponymie een tamelijk grote rol speelt. Het bewijs hiervoor te leveren is uiteraard moeilijker.

Hint. We willen hier verwijzen naar de in Wales voorkomende naam "hynt" met de betekenis "straat".

Schadewijk. In de Kempen uitgesproken als Schaak, Schaok, Schaik en Schoik. In Twello komt Schadewijk voor met de varianten Schaewick en Schaek. We hebben in Eersel waarschijnlijk te doen met het dialectwoord schaci/schaaï (ontstaan uit schade met de betekenis schaduw) en wijk (latijn: vicus = landgoed, dorp, wijk, straat; gotisch: weihs = stad, dorp; oud-saksisch: wik; oud-hoogduits: wih = woonplaats).

Schadewijk betekent naar ons idee: woonplaats in de schaduw, onder bomen. Deze nederzettingsnaam behoort ook tot de vroeg-middeleeuwse.

Rosheuvel. Ros (gotisch: raus) kan in onze

streek riet betekenen. Dit wordt ook aangenomen voor toponymen als Rosep, Rosveld, Roswinkel, Rost (bij Vessem), Roosbeek, Roostwijk, enz.

Mosik. Waarschijnlijk is deze naam ontstaan uit moos+wijk, waarin moos slijk of modder betekent. Vergelijk voor een parallelle klankontwikkeling:

Waalwijk	-	Wallik
Westerwijk	-	Wistrik
Zuidwijk	-	Zuuk
Molde-wic	-	Mook
Kode-wic	-	Kuik
Oosterwijk	-	Oostrik

Wolverstraat. Afleiding van de diernaam wolf is zeker niet uitgesloten.

Genderdreef. Gender wordt geacht ontstaan te zijn uit germaans gen + r - suffix waarin later in het Nederlands tussen de n en de r een d is gevoegd. Dit zou dan betekenen: het heldere water.

W. van Gompel.

BIJDRAGEN TOT DE GESCHIEDENIS VAN KEMPEN- EN PEELLAND.

In december 1976 is verschenen het "Register van Eindhovense schepenakten van juli 1509 tot juli 1511", een transcriptie van Eindhovens oudste

schepenprotocol. De eigenlijke transcriptie of letterlijke weergave van de tekst van de schepenakten wordt voorafgegaan door een inleiding, waarin een verhandeling wordt gegeven over Eindhoven omstreeks 1510. Hierin wordt o.a. aandacht geschonken aan het stadssecretariaat, de heer en zijn functionarissen en de moeilijkheden tussen Frederik van Egmond en Herberga van Bronkhorst, vrouwe van Cranendonk. Het wordt besloten met o.a. klappers op persoons- en plaatsnamen, namen van wegen, stromen, toponiemen e.d., alsmede enige bijlagen.

De schepenakten zijn een rijke bron voor lokale en regionale historici, heemkundigen en genealogen, en handelen onder meer over transporten van huizen, landerijen en renten, over boetebedevoarten, tolvrijdom en (indirect) de financiering van de wederopbouw van de Catharinakerk.

Een groot aantal functionarissen en inwoners van Eindhoven en omgeving met hun beroepen passeert de revue (o.a. de zwager van kardinaal Willem van Enckevoirt en Jan Borchmans, maker van de bekende Oirschotse koorbanken, die in de laatste wereldoorlog zijn verwoest).

Het is de bedoeling in de toekomst soortgelijke publicaties uit te geven. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan schepenprotocollen uit de 15e en 16e eeuw (o.a. Oerle), burgemeestersrekeningen en de kohieren van de honderdste penning uit 1569.

De redactie (Liviuslaan 25, Eindhoven) ontvangt graag suggesties voor andere bronnenpublicaties.

De prijs van het "Register van Eindhovense schepenakten van juli 1509 tot juli 1511" bedraagt f. 22,50, en kan worden besteld door overschrijving van het genoemde bedrag op postrekeningnummer 2322857 t.n.v. J.Th.M. Melssen, Liviuslaan 25 te Eindhoven.

Men dient naast "R.28" tevens het gewenste aantal te vermelden. Het werk wordt U franco toegezonden.

Noot van de redactie : Het genoemde werk ligt ter inzage bij het Gemeentearchief Eindhoven.

TYPEN EN SCHETSEN UIT HET DORPSLEVEN (3)

Het verhaal van Christje Bits.

Zijn naam is kort, en heelemaal naar de maat van den drager. Christje inderdaad was maar klein van gestalte en daarenboven nog een weinig ingebogen. Zijne bewegingen waren tamelijk traag en zijn spreken liep ook niet al te vlot.

Maar dit is het portret van Christje in zijne oude dagen, want, op vroegeren leeftijd, was hij een toonbeeld van leven en beweging.

Christje, voor wat zijn bijzonder leven betrof, was schoenmaker van beroep en verdiende, vooral door oude, half versleten schoenen min of meer geschikt op te lappen, eerlijk zijn brood.

Voor hetgeen echter zijn openbaar bestaan aanging, was Christje tot de hoogste waardigheden in de wieg gelegd. Tot drie malen toe, zoo ik mij niet vergis, heeft hij het gebracht tot den titel van koning. Doch hierover later.

Christje was een hartstochtelijk visscher en jager. Voor de vischvangst vroeg hij jaarlijks eene nieuwe akte aan; die kon hij immers gemakkelijk bekostigen; maar voor de jacht achtte hij zulke voorzorgen niet nodig. Christje was slim en zou er niet gemakkelijk hebben ingeloopt. En toch,

o wee het wild dat onder bereik van zijn geweer kwam, want Christje was een schutter zoo behendig en ervaren, dat maar weinigen met hem in dat opzicht konden wedijveren.

In den jare 18.. had er in 't dorp een "groot concours" plaats. 't Was kermis, en van heinde en verre waren bloedverwanten en kennissen toegestroomd om aan hunne nabestaanden of vrienden een blijk van innige genegenheid te geven door het inzwelgen van talrijke sneden krentenmik en groote hoeveelheden rundvleesch.

Op Maandag voormiddag toog ieder, die maar eenigszins van huis weg kon, naar eene uitgestrekte heide. De stoet wordt voorafgegaan door de Loonsche harmonie, en de luidschallende marschjes der muzikanten wekken bij oud en jong groote vroolijkheid en eene blijde stemming op. Alleen het wild, dat zich in de naburige denneboschjes ophield en dat niet den minsten aantrek gevoelde voor muziekuitvoering, vluchtte verschrikt naar alle kanten weg.

Eindelijk is de stoet op de heide aangekomen. Allen houden stand. Eene uit planken vervaardigde kraam, welke in gewone tijden, alleenlijk op marktdagen nabij den grooten boom in de kom van het dorp wordt opgesteld, is voor deze buitengewone omstandigheid in de heide opgericht.

De firma Corn. Rijken biedt er thans aan dorstige en verhitte kelen de gelegenheid aan om zich door half lauw bier of likeuren wat af te koelen. Velen maken gretig van die gelegenheid gebruik en scharen zich om de kraam, met ongeduld het oogenblik verbeidend dat zij hunne beurt krijgen om bediend te worden. Anderen vleien zich neder op de welriekende heidebloemen of rusten wat uit op den zoom van een denneboschje.

Weldra echter wordt er een aanvang genomen met den wedstrijd. Op honderd meter afstand staat een schijfberg, waarvoor een groote papieren schijf is opgehangen. In een kuil, even bezijden den berg, hebben drie waarnemers post gevat. De schutters worden van patronen voorzien en ieder, op zijne beurt, mikt en vuurt op de schijf. Na elk schot wordt door een der waarnemers, bij middel eener trompet, de uitslag geseind.

Christje Bits is primus : een dozijn zilveren tafelmessen vallen hem als eerste prijs ten deel. Na afloop van den wedstrijd heeft aanstonds de uitdeeling der prijzen plaats. Notaris Verhoeven wordt met dat gewichtige ambt belast. Telkens als hij een prijs overhandigt, richt hij den overwinnaars eenige treffende woorden toe.

Hij begint natuurlijk met Christje, dat, bij elke zinsnede, instemt met een veelbetekenend : ja, ja. En zoo was die kermis voor Christje een ware triomf en geluksdag.

Doch de fortuin zou ons Christje nog meer vertroetelen. Alle vier jaren, bij gelegenheid van het kermisfeest, verandert de H. Catharinagilde, waartoe ook Christje behoorde, van koning. Dit verheven ambt wordt niet door stemming toegekend, maar kan alleen verworven worden door eene groote ervarenheid in het schieten.

Wederom dan was het kermis, en dat jaar, volgens de uitdrukking der dorpingen, "schoot de guld". Nemen wij even zulk een tafereeltje in oogenschouw; 't is wel de moeite waard.

In de herberg van Peter Koks, waar de gilde haar lokaal heeft, komen in den morgen de gildebroers bijeen, en weldra wordt de stoet gevormd. De staf, bestaande uit een deken, een koning en eenige

raadsleden, schaart zich aan het hoofd. Met veel ernst en waardigheid op het gelaat komt Driek Bierings met het vaandel aangezet en maakt daarmee kunstvolle zwaaien en bewegingen, nu eens boven zijn hoofd, dan om zijne lenden, dan weder achter zijn rug of rond zijne beenen, terwijl al de overigen hem met sprakelooze bewondering aanstaren.

Na deze plechtigheid zet de stoet zich in beweging. Voorop natuurlijk de deken, onmiddellijk gevolgd door den koning, die op zijne borst een snoer draagt van zilveren platen, waarop de namen staan vermeld van al degenen, die voorheen dezelfde waardigheid bekleed hebben. Achter den staf marcheeren de gildebroers, ieder voorzien van een ouderwetsch geweer, een buskruithoren en eene beurs met ronde looden kogels. Een weinig op zijde loopt Jaan Lepelaars, de tamboer der gilde, met eene reusachtige trom, en, naast hem, een vermaarde violonist voor deze gewichtige omstandigheid uit een naburig dorp ontboden. Beurtelings doet de tamboer zijn oorverdovend geroffel en de vioolspeler zijn akelig gekerm hooren. En zoo trekt men het dorp uit naar den schutsboom, op wiens toppunt een houten vogel is gevestigd. Onmiddellijk wordt met den wedstrijd een aanvang genomen. 't Is een gewichtig oogenblik, want hij, die er in slaagt den vogel af te schieten, wordt voor een tijdverloop van vier jaren koning der gilde. En, hoe gretig alle medestrijders naar dien voornamen titel verlagen, kan men gemakkelijk opmaken uit den diepen ernst, welke op hun gelaat ligt en uit de groote voorzorgen, welke zij nemen om hun schot niet te missen. Eerst schiet de deken, dan de tot hier regeerende koning en daarna de andere waardigheidsbekleeders; doch de vogel blijft steeds ongedeerd.

Nu komt de beurt aan de overige gildebroers: men ziet ze een minuut of tien mikken, sommigen met een knie op den grond, alvorens af te vuren. De meeste schoten hebben geen ander uitwerksel dan een gat in de lucht te booren; sommige raken den schutsboom op halve hoogte; enkele zeldzame verbrijzelen den staart of de vleugels van den vogel, doch de romp zit nog immer vast.

Daar nadert op zijne beurt Christje Bits. Lang mikt hij niet; nauwelijks heeft hij aangelegd, of pam ! daar gaat zijn geweer af. Een luid gejoel ontstaat en een felle roffel wordt geslagen; de vogel is gevallen; Christje is koning. Een twintigtal jongens grabbelen om de splinters, brengen die aan den overwinnaar en krijgen van dezen eenige kermiscenten tot belooning. Christje wordt met het eervolle halssnoer omhangen en stapt zegevierend, achter den deken, naar het gildelokaal terug. Eerewijn wordt daar niet geschonken, maar wel ontzaglijk veel bier. Om wat langer en in grooter mate zulke lekkernij te kunnen genieten, koopen de meeste gildebroers een gerookten bokking of eene zoute schol, waardoor hun dorst aanzienlijk wordt aangeprikkeld.

Lange jaren nadien viel aan Christje een ander koningschap ten deel. 't Was bij gelegenheid eener "vodgild". Zulk een feest wordt maar heel zelden gevierd. Het bestaat in een soort stoet, waaraan bijna iedereen deelneemt en zich op de meest boertige en belachelijke wijze verkleedt. Men ziet er sommigen loopen in grove balen of zakken gehuld; anderen dragen een kostuum geheel en al uit speelkaarten vervaardigd. Toon Rijken had op het hoofd eene broek weten te vestigen

met de pijpen omhoog.

De muziek, bij zulke gelegenheid in gebruik, is heelemaal in den trant van die soort vastenavond-comedie en draagt niet weinig bij om aan het geheel eene gulle en gemoedelijke vroolijkheid te geven.

Eenige leutige bedrijven worden door de behendigen afgespeeld: zoo een kwakzalverspostje, een dronkemanstafereeltje, een proces-verbaal, enz. Ook het koningsambt behoort bij dergelijke gelegenheid vervuld te worden, en dien keer was Christje daarmede belast, of liever vereerd. Zijn gewaad bestond in een soort rok uit een groven zak vervaardigd en zijn troon had hij opgeslagen in eenen hoefstal. Daar verleende Christje audiëntie en hield al dien tijd niet op met fierheid te rooken uit een heel eigenaardige pijp, namelijk een pistool.

Helaas! al wat aardsch is, is vergankelijk, en al die hooge en eervolle waardigheden van Christje zijn verdreven. Wat erger is, hij zelf ook is heengegaan.

Men heeft mij verteld, dat toen hij zijn einde voelde naderen, zijn grootste vertrouwen gelegen was in zijn geweer. Dag en nacht stond dit wapen geladen naast zijn bed, en aan de nieuwsgierigen, die Christje de reden vroegen van zulke handelwijze, antwoordde hij dat hij zich gereed hield om den duivel op eene laag hagel te ontvangen, indien deze het waagde zijn laatste oogenblikken wat al te lastig te maken.

Zou dat wel waar zijn ?